20/08/2020

Ο γυναικείος Μοναχισμός στην Κύπρο

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Κύπρου

Του Κωστή Κοκκινόφτα – Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου

Οι πρώτες αναφορές Οι ιστορικές πηγές των πρώτων Χριστιανικών χρόνων αναφέρουν πολλές περιπτώσεις πιστών, ανδρών και γυναικών, οι οποίοι έζησαν μοναχικό βίο και αφιερώθηκαν εξολοκλήρου στη λατρεία του Τριαδικού Θεού. Ανάμεσα στα πιο χαρακτηριστικά παραδείγματα γυναικών είναι αυτό της μαθήτριας του Αποστόλου Παύλου, Αγίας Πρωτομάρτυρας και Ισαποστόλου Θέκλας, η οποία ασκήτευσε κατά τη διάρκεια του 1ου μ.Χ. αιώνα στο όρος Καλαμών της Σελεύκειας, στη Μικρά Ασία. Αρκετά χρόνια αργότερα, κατά τον 3ο και 4ο αιώνα, οι ασκητές, οι οποίοι, απαρνούμενοι τα εγκόσμια, επέλεγαν για τη διαμονή τους περιοχές απομακρυσμένες από τα χωριά και τις πόλεις, συνενώθηκαν

σε ομάδες και δημιούργησαν τις πρώτες Μονές, οι οποίες είχαν κατάλληλα διαρρυθμισμένους χώρους και οργανωμένη μοναχική ζωή. Ο μοναχισμός γνώρισε την περίοδο αυτή άνθηση με επίκεντρο την Αίγυπτο, εξαιτίας της παρουσίας των μεγάλων μορφών των Αγίων Αντωνίου και Παχωμίου, οι οποίοι καθοδήγησαν τα ρώτα βήματά του και συνέταξαν τα τυπικά, που ρύθμιζαν την καθημερινή ζωή των μοναχών. Όπως μάλιστα αναφέρεται χαρακτηριστικά, ο Άγιος Παχώμιος μερίμνησε και για την πνευματική καθοδήγηση αδελφότητας μοναζουσών, οι οποίες ζούσαν οργανωμένο κοινοβιακό βίο.
Σταδιακά, από την Αίγυπτο ο μοναχισμός εξαπλώθηκε και στις γύρω χώρες, όπως και στην Κύπρο, όπου θεμελιώθηκε στα μέσα του 4ου αιώνα από τον Άγιο Ιλαρίωνα, ο οποίος εγκαταστάθηκε στο νησί μαζί με τον μαθητή του Ησύχιο, αφού είχε ασκητεύσει για κάποιο χρονικό διάστημα κοντά στον Άγιο Αντώνιο. Στην ίδια περίοδο ανάγεται και η πρώτη, από ό,τι έχουμε υπόψη, μαρτυρία για λειτουργία γυναικείας Μονής στην Κύπρο από τον Επίσκοπο Λήδρας Άγιο Τριφύλλιο, μαθητή του Αγίου Σπυρίδωνα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στον βίο του, όταν ο Άγιος εξελέγη Επίσκοπος, ανήγειρε, στα μέσα περίπου του 4ου αιώνα, με δαπάνες της μητέρας του, Δομνίκης, γυναικεία Μονή στη Λευκωσία, στην οποία εισήλθε αργότερα ως μοναχή και η ίδια. Σύμφωνα με την επιθυμία του Αγίου, στη Μονή αυτή θα έβρισκαν φιλοξενία οι προσκυνήτριες μοναχές, οι οποίες μετέβαιναν από την Κωνσταντινούπολη στα Ιεροσόλυμα, για να επισκεφθούν τους Αγίους Τόπους.

Από ισχυρές τοπικές παραδόσεις γνωρίζουμε ακόμη, ότι κατά τη βυζαντινή περίοδο υπήρξαν γυναίκες αφιερωμένες στον Χριστό, οι οποίες έζησαν ασκητικό βίο σε ερημητήρια του νησιού. Για παράδειγμα, η Αγία Φωτεινή (ή Φωτού) έζησε, όπως αναφέρεται, σε σπήλαιο στο χωριό Άγιος Ανδρόνικος Καρπασίας. Για τον βίο της, όμως, δεν έχουν διασωθεί πληροφορίες από πηγές των βυζαντινών χρόνων, παρά μόνο μεταγενέστερες αναφορές, όπως από τον χρονικογράφο Λεόντιο Μαχαιρά (15ος αι.) και τον μοναχό Ακάκιο στο γνωστό χειρόγραφό του (1733).

Διαβάστε ολόκληρο το κείμενο εδώ

ΠΗΓΗ: ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ